

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Соціологія насильства»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*

Галузь знань – *05 Соціальні і поведінкові науки*

Спеціальність – *054 Соціологія*

Освітньо-професійна програма – *«Соціологія»*

Кількість кредитів – *4*

Рік підготовки – *4, семестр – 8*

Компонент освітньої програми: *вибірковий*

Мова викладання: *українська*

Викладачі: Орос Олександра Богданівна, доцент, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи, e-mail: oleksandra.oros@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Насильство одне із найбільш неоднозначних та дискусійних явищ. З одного боку насильство – невід’ємна складова суспільного буття, з іншого боку – силове нанесення шкоди, посягання на потреби. Поляризація точок зору на насильство у суспільних дисциплінах свідчить про неоднозначні тлумачення цього суспільного явища та робить очевидною необхідність його глибшого пізнання. Дисципліна повинна допомогти студентам оволодіти соціологічним фокусом розуміння та інтерпретації насильства та пов’язаних з ними процесів. Вивчення курсу є особливо актуальним у ситуації війни росії проти України, в умовах поствоєнного аномічного суспільства, а також для компетентної участі у розробці превентивних, інтервентивних стратегій та проєктів щодо корекції рівня насильства.

2. Метою дисципліни є надання здобувачам необхідного обсягу знань щодо соціологічної інтерпретації насильства як соціального явища.

Завдання курсу: формування системи фундаментальних знань з дослідження, аналізу та інтерпретації насильства в соціологічній теорії; формування системи соціологічних знань щодо характеристик та інтерпретації насильства в широкому та вузькому значеннях.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

1. Соціологія насильства як галузь соціології
2. Насильство як соціальний феномен
3. Історія соціологічних концепцій розуміння насильства
4. Насильство у фокусі сучасних соціологічних теорій
5. Види та форми насильства: соціологічний аналіз
6. Макро- та мікросоціологія насильства
7. Організоване, колективне насильство. Насильство і війна

4. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

– загальні: здатність бути критичним і самокритичним (ЗК04); здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК06); здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК08); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11).

– фахові: здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому (СК03); здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (СК06); здатність використовувати інтернет-ресурси, статистичну інформацію для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності (СК08); здатність до соціологічної рефлексії стосовно теоретичних та прикладних аспектів здійснення дослідницької та аналітичної роботи щодо соціальних змін (СК14); здатність прогнозувати та вирішувати конфліктні ситуації на різних рівнях суспільних відносин (СК15); здатність до адаптації та професійного реагування на виклики соціальних трансформацій (СК16).

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко Д. Поняття «наси́льство» в соціологічному дискурсі: критична традиція. Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». 2019. № (41). С.23–28
2. Ващенко І.В. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 407 с.
3. Орос О.Б. Феномен насильства в соціології. Габітус. 2019. Випуск 9. С.14–17
4. Полтораков О.Ю. Соціологія насильства: дисциплінарні перспективи становлення та розвитку. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2018. №4 (40). С.28–31
3. Соціологія: теорії середнього рівня: навчальний посібник / за наук. ред. Ю.Ф.Пачковського [Н.В.Коваліско, Т.Д.Лапан, Н.Й.Черниш та ін.]. Київ: Каравела, 2020. 356 с.
6. Collins R. Violence: A Micro-sociological Theory. Princeton: Princeton University Press, 2008. 584 p.
7. Kilby J. Introduction to Special Issue: Theorizing Violence. European Journal of Social Theory. 2013. Vol. 16, # 3. P.193–212
8. Malešević S. The rise of organized brutality: a historical sociology of violence. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 346 p.